

Prisverdig om stemningslidelser

Når pasienter med stemningslidelser ikke har utbytte av samtaleterapi kan årsaken være kognitiv svikt, sier årets minneprisvinnere, Stein Andersson og Nils Inge Landrø.

TEKST:

Nina Strand

FOTO:

Arne Olav L. Hageberg

PUBLISERT 5. juli 2009

EMNER

Bjørn Christiansens minnepris

STILFULL FEIRING: Minneprisvinnerne Nils Inge Landrø og Stein Andersson (1) ble hyllet med taler og gratulasjoner av familie, kolleger og venner i Oslo Miltære Samfund den 11. juni (3 og 5). President Tor Levin Hofgaard delte ut prisen på vegne av Psykologforeningen (4). Musikere fra Ad Hoc-ensemble bidro med klarinett-trioer av Beethoven og Brahms (2).

For 20. gang ble prisen som bærer Bjørn Christiansens navn, tildelt psykologer som har skrevet et særlig betydningsfullt faglig bidrag i Tidsskriftet. Dermed er årets prisvinnere innlemmet i en eksklusiv klubb. Eksklusiv, ja, men ikke introvert. Et sentralt kriterium for tildelingen av minneprisen er at fagartikkelen kan få betydning ut over psykologenes rekker. (Se for øvrig juryens begrunnelse i redaksjonell kommentar på side 650.) Landrø og Andersson bidrar med ny kunnskap om stemningslidelser, en diagnose som ifølge Verdens helseorganisasjon kan bli den vanligste årsaken til

alvorlige helseproblemer innen 2020. De to psykologene mener nevrovitenskapelig forskning kan bidra til bedre hjelp for en stor gruppe pasienter.

Håndslag til hele miljøet

Norsk nevropsykologi leverer vesentlige bidrag til internasjonal forskning. Fjorårets septembernummer av Tidsskriftet var viet norsk nevropsykologi, og er ett av de mest omfattende temanumrene i Tidsskriftets historie. Prisvinnerens artikkel ble publisert her, og blant dem som møtte frem for å feire Landrø og Andersson, var mange av fagfellene fra det nevropsykologiske feltet. Flere av dem uttrykte at prisen følte som et håndslag til hele fagmiljøet.

En del personer med stemningslidelser viser seg å ha kognitive dysfunksjoner som svikt i hukommelse, oppmerksomhet og andre eksekutivfunksjoner også etter at terapien er avsluttet.

- Dette er viktig kunnskap for klinikere, sier Landrø.
- Særlig er det av stor betydning å være oppmerksom på personer som har hatt mange episoder med depresjon. I denne gruppen viser det seg at mange sliter med kognitive svikt, noe som reduserer livskvaliteten og funksjonen i hverdagen. De trenger oppfølging og hjelp for dette.

Nyttige tester

Andersson understreker at kognitive vansker kan ha betydning for effektiviteten av behandlingen. Har man problemer med å ta imot informasjon og fortolke den, kan det svekke utbyttet av behandlingen. Måling av generell mental fleksibilitet kan også si noe om hvordan en pasient i terapi takler å skifte fokus.

- Når pasienten har gått i gjentatte og langvarige terapier uten å vise vesentlig bedring, *kan* det skyldes kognitive svikt. Da er det viktig å undersøke om det er noe som stenger for kommunikasjonen.

Det er viktig å ta pasientene på alvor når de gir uttrykk for problemer med for eksempel oppmerksomhet, innlæring eller hukommelse, understreker prisvinnerne. Det finnes gode nevropsykologiske tester som kan gi terapeuten nyttig kunnskap. Testene behøver ikke være obligatoriske, men særlig ved sammensatte lidelser og når man som terapeut føler at behandlingen man gir, ikke har god effekt, kan en nevropsykologisk utredning være nyttig.

Godt å få ros

- *Vi må jo stille sportsjournalistenes kjernesporsmål: Hvordan føles det å få denne prisen?*
- Veldig godt, sier Stein Andersson.
- Det at fagartikkelen er frukten av et samarbeidsprosjekt, legger til en ekstra dimensjon. Det er spesielt gøy å få prisen sammen med Nils Inge. Ikke minst er vi glade

for at denne kombinasjonen av tradisjonell nevrovitenskap og klinisk nevropsykologi viste seg å bli så høyt verdsatt.

Også Nils Inge Landrø var strålende glad for å bli satt pris på. Som illustrasjon på at ros fra omgivelsene kan være en sjelden opplevd glede, tok han frem trønderen i seg og bidro med en historie fra virkeligheten: En slektning av ham fra Orkdal var nylig på et seminar for rådmenn i regionen. Seminarlederen ville ha deltakerne til å fortelle om en gang de fikk ros i jobben. Bare én i forsamlingen rakk opp hånda og fortalte:

Etter et kommunestyremøte kom en av representantene frem til meg og sa: Du rådmann, du rådmann. Du er meg en fin en!

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 46, nummer 7, 2009, side 686-687

TEKST:

Nina Strand, journalist i Tidsskrift for Norsk psykologforening

FOTO:

Arne Olav L. Hageberg, Journalist og nettansvarleg i Psykologtidsskriftet